

תקוון תשיעי

ליל י"ד באדר (פורים) 

יראה ואהבה

ולכל היד החזקה דא אהבה. ולכל המורא הגדול דא יראה. ולית אהבה בלא יראה ולית יראה בלא אהבה, אלא מתקשרין דא בדא ומתחברין דא בדא. היד - זו אהבה. החזקה - יראה שפלוולה ביה. מורא - זה יראה. הגדול - זה אהבה שגבוללת ביה. ומי שאין בו אהבה ויראה, לא ראוי לבוא לפני המקדש.

ולכל היד החזקה דא אהבה. ולכל המורא הגדול דא יראה. ולית אהבה בלא יראה ולית יראה בלא אהבה, אלא מתקשרין דא בדא ומתחברין דא בדא. היד דא אהבה. החזקה יראה דכלילא ביה. מורא דא יראה. הגדול דא אהבה דאתכליל ביה. ומאן דלית ביה אהבה ויראה לא אתחזי למיעל קמי מלפא.

ומשה אזהר להו לישראל ועתה ישראל מה יהוה אלהיך שואל (גו') [מעמד כי אם] ליראה (גו') [את יהוה...]. ולא אהבה [אותו] (דברים יב). ומי שיש בו יראה ואהבה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו שורים עליו, ואם לא, לא שורים עליו. יותר מכלם משה הצטין ביראה ואהבה מכל בני העולם. ומי שיש בו יראה ואהבה, נאמר בו: גם צפור מצאה בית! וגו' (תהלים פד). אבל מי שאין בו יראה ואהבה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו מסתלקים משם, וגשארת

ומשה אזהר להו לישראל ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל וכו' ליראה וכו' ולא אהבה (דברים י, יב). ומאן דאית ביה יראה ואהבה קודשא בריך הוא ושכינתה שרין עליה, ואי לא, לא שרין עליה. ומשה בכלא אחזי יתיר דחילו ורחימו מן כל בני עלמא. ומאן דאית ביה יראה ואהבה אתמר ביה: גם צפור מצאה בית וכו' (תהלים פד). אבל מאן דלית ביה דחילו ורחימו, קודשא בריך הוא ושכינתה אסתלקת מהתם ואשתארת יראה, יראת הענש. אהבה,

1. דהיינו השכינה (צפור) מצאה בית לשכון, כלומר מצאה אדם ירא שמים לשכון אצלו, וע"ע לעיל עמ' כב, ד"ה וצדיקיא.

אֶהְבֵּת הַטּוֹב. אֲכַל מֵאֵן דְּאֶתְדַבֵּק
 בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶתְמַר בֵּה: לְאֶהְבֵּה
 אֶת ה' וְכֹו' וּלְדַבְּקָה בּוֹ (דְּבָרִים י"א, כ"ב)
 וְדַאי.
 יְרָאָה, יְרָאת הָעוֹנֵשׁ, [בְּלִבְדָּ] ² [וְ]אֶהְבֵּה,
 אֶהְבֵּת הַטּוֹב [בְּלִבְדָּ] ³ אֲכַל מִי שְׁנִדְבֵּק
 בְּהַקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נְאֻמַּר בּוֹ: לְאֶהְבֵּה
 אֶת יְהוָה וְגו', וּלְדַבְּקָה בּוֹ (דְּבָרִים י"א, כ"ב)
 וְדַאי.

2. יראת העונש היא יראה פחותה מאוד ולא דומה בכלל ליראת הרוממות, עיין מסילת ישרים פרק כד: "יראת העונש כפשוטה, שאדם יירא מעבור את פי ה' אלהיו, מפני הענשים אשר לעברות, אם לגוף ואם לנפש. והנה זאת קלה ודאי, כי כל אדם אוהב את עצמו וירא לנפשו, ואין דבר שירחיק אותו מעשות דבר אחד יותר מן היראה שלא תבואהו בו איזה רעה. ואין יראה זו ראויה אלא לעמי הארץ... אך אינה יראת החכמים ואנשי הדעת".
3. כלומר, אהבה התלויה בדבר, דהיינו, אהבת השכר. עי' אדיר, ח"ב, עמ' קמט: "אבל לפי היראה... ובריתו להודיעם".

תקוון עשירי

משה מחבר ימין ושמאל

וּלְכֹל הַיַּד הַחֲזָקָה דָּא שְׁמַא לָא. וּלְכֹל
הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל דָּא יְמִינָא. אֲשֶׁר עֲשָׂה
מִשָּׁה, דְּמִשָּׁה אֶתְקִין כְּלָא. דְּאַבְרָהָם
וַיִּצְחָק אַנּוּן יְמִינָא וּשְׁמַא לָא וְאַתְקִינּוּ
תְּקוּנִין עַל בְּנֵיהוּ, וְעַם כָּל דָּא כְּלָא
אוּרִיךְ לְאַשְׁתַּלְמָא עַל טוֹרָא דְּסִינֵי. וְרִזָּא
דְּמַלְהָ (שְׁמוֹת יט, טז) וַיְהִי קִלּוֹת וּבְרָקִים
מִסְטָרָא דְּגַבְוֵרָה. וְעַנְן מִסְטָרָא דְּחֶסֶד.
וְקוֹל שׁוֹפָר מִסְטָרָא דְּיַעֲקֹב. וּמִשָּׁה
לְכֹלָא קָאִים, אֲבָל וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל
(שם שם, יט) בְּקוֹלוֹ שֶׁל מִשָּׁה דָּא עֲמוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא דְּהָא תְּמִין אֶתְדַבֵּק בְּאַתְרָהּ
וְנֻטִּיל לְאַנּוּן תְּרִין אַחֲרֵינִין בְּהַדְּהָ לְמַהוּ
כְּלִיל כְּלָא לְתַקוּנָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ.

וּלְכֹל הַיַּד הַחֲזָקָה דָּא שְׁמַא לָא. וּלְכֹל
הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל דָּא יְמִינָא. אֲשֶׁר עֲשָׂה
מִשָּׁה, דְּמִשָּׁה אֶתְקִין כְּלָא. דְּאַבְרָהָם
וַיִּצְחָק אַנּוּן יְמִינָא וּשְׁמַא לָא וְאַתְקִינּוּ
תְּקוּנִין עַל בְּנֵיהוּ, וְעַם כָּל דָּא כְּלָא
אוּרִיךְ לְאַשְׁתַּלְמָא עַל טוֹרָא דְּסִינֵי. וְרִזָּא
דְּמַלְהָ (שְׁמוֹת יט, טז) וַיְהִי קִלּוֹת וּבְרָקִים
מִסְטָרָא דְּגַבְוֵרָה. וְעַנְן מִסְטָרָא דְּחֶסֶד.
וְקוֹל שׁוֹפָר מִסְטָרָא דְּיַעֲקֹב. וּמִשָּׁה
לְכֹלָא קָאִים, אֲבָל וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל
(שם שם, יט) בְּקוֹלוֹ שֶׁל מִשָּׁה דָּא עֲמוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא דְּהָא תְּמִין אֶתְדַבֵּק בְּאַתְרָהּ
וְנֻטִּיל לְאַנּוּן תְּרִין אַחֲרֵינִין בְּהַדְּהָ לְמַהוּ
כְּלִיל כְּלָא לְתַקוּנָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ.

1. עי' זהר לך לך צו, ע"א; תולדות קמה, ע"א; ויחי, ריג, ע"א-ע"ב; בשלח ח"ב, נא, ע"ב; ועוד.

2. עי' זהר כי תצא ח"ג, רפג, ע"א.

3. עי' ברכות מה, ע"א; תנחומא שמות, פכ"ה; תהלים רבא, פ"ח; ילקוט שמעוני פ"ט, רפד; זהר ויקהל ז, ע"א;
"והאלקים יעננו בקול - בקולו של משה, בהואו קול דאחיד ביה משה"; שם ואתחנן רסד, ע"ב; ת"ז, תי' לח,
עט, ע"א.

4. עי' ת"ז תי' יג, כח, ע"א; תי' כא, נה, ע"א; תי' סט, קיא, ע"א.

תקון אחד עשר

אימא מחברת קוב"ה ושכינתיה

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא אַמָּא עֲלָאָה. עֲלִיּוֹנָה. שְׁבֻשְׁעָה שְׁחַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינָה מוֹמְנִים לְהַתְחַבֵּר, רוּחַ עֲלִיּוֹנָה מִתְעוֹרֶרֶת מִלְּמַעְלָה לְחַבֵּר אוֹתָם. עֲלִיָּה כְּתוּב: אֶבֶן רוּחַ הִיא בְּאֵנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינָם (אֵיּוֹב לִב, ח), מִצַּד שֶׁל אֵימָא.¹ וְרוּחַ זֶה הוּא הַרוּחַ שֶׁיּוֹרֵד מִתּוֹךְ חֲכָמָה סְתִימָאָה,² וּמְחַבֵּר לְמַעְלָה [אָבָא וְאִמָּא] וּמְחַבֵּר לְמַטָּה [עֵיִר וְנוֹקְבָה]. וְזוֹ הַרוּחַ הַמְתַּפְּשֵׁט אַחֵר כִּד עַל כָּל הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים, וְעַל כָּל אֵלוֹ שְׁמַתְלַבְּשִׁים בְּרוּחַ הַקִּדְשׁ. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה [אֱלֹהִים - אֵימָא] עָלַי, יַעַן מָשַׁח (וְגו') [יְהוָה אוֹתִי] [יִשְׁעִיהַ סָא, א]. עֲלִיָּה כְּתוּב: אֵל אֲשֶׁר יְהוּה שָׁמָּה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ (יְחֻזְקָא א, יב).

[אוּלָם עַל הַרְשָׁעִים כְּתוּב]: לֹא כֵן הַרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוֹן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ (תְּהִלִּים א, ד), שְׁבֻזְמוֹן שְׂרוּחַ זֶה מִתְעוֹרֶרֶת, מְסַתְּלָקִים מִלְּפָנֶיהָ כָּל הַטְּמֵאִים, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם: לֹא יִחַפֵּץ כְּסִיל בְּתַבּוּנָה³ (מִשְׁלֵי יח, ב). [כְּסִיל] - זֶה עֵשׂוֹ שֶׁיִּצְא לְחוּץ,

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא אַמָּא עֲלָאָה. דְּבֻשְׁעָתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ אֲזִדְמָנָן לְאַתְחַבְּרָא, רוּחָא עֲלָאָה אֲתַעַר מִלְּעֲלָא לְחַבְּרָא לוֹן. עֲלִיָּה כְּתִיב אֶבֶן רוּחַ הִיא בְּאֵנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינָם (אֵיּוֹב לִב, ח) מִסְטָרָא דְאַמָּא. וְרוּחָא דָּא אִיהוּ רוּחָא דְנְחִית מִגּוֹ חֲכָמָה סְתִימָאָה וּמְחַבֵּר לְעֲלָא וּמְחַבֵּר לְתַתָּא. וְדָא רוּחָא דְאַתְפָּשֵׁט לְבַתֵּר עַל כְּלָהוּ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי וְעַל כְּלָהוּ דְמַתְלַבְּשֵׁי בְּרוּחָא קְדִישָׁא. כְּדָא מְרִינָן: רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה עָלַי יַעַן מָשַׁח וְכוּ' (יִשְׁעִיהַ סָא, א). עֲלִיָּה כְּתִיב: אֵל אֲשֶׁר יְהוּה שָׁמָּה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ (יְחֻזְקָא א, יב).

וְלֹא כֵן הַרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוֹן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ (תְּהִלִּים א, ד) דְּבֻזְמָנָא דְרוּחָא דָּא אֲתַעַר מִתְתַּרְכֵי קָמָה כְּלָהוּ מְסַאֲבִין, דְאַתְמַר בְּהוּ: לֹא יִחַפֵּץ כְּסִיל בְּתַבּוּנָה (מִשְׁלֵי יח, ב). וְדָא עֵשׂוֹ דְנִפְיֵק לְבַר, וּבִין כִּד וּבִין כִּד אֲתֵי יַעֲקֹב וְנִטִּיל בְּרַכָּאן

1. עי' זהר פנחס ח"ג ריז, ע"ב, תבינים - מלשון בינה מצד אימא, שמשם מתפשט הרוח לעייר (קב"ה) ונוקביה (השכינה).

2. עי' אדרא רבא ח"ג, קל, ע"ב, מחכמה סתימאה (אריך אנפין) יוצא רוח זה המחבר הפרצופים התחתונים. עיין אדיר במרום ח"ב, יא-יד; אדיר במרום ח"א עמ' יד, ושם, מרוח זו קבל רשב"י.

3. תבונה רמז לבונה, אימא עילאה, הכסיל לא מעונין ברוח הקודש (מצד אימא).

ובין כִּד ובין כִּד כַּא יַעֲקֹב וְלָקַח הַבְּרִכּוֹת
מֵאֲבִיו, עַל יְדֵי שֶׁהִתְחַזַּק בְּצַד הַקְּדוּשָׁה,
מִה שֶׁלֹּא יָכוֹל [עֲשׂוֹ] אֲחִיו לְהִתְדַבֵּק.
וּכְאֲשֶׁר חֲזַר עֲשׂו [מִהַשְׁדָּה], נֹאמֵר לוֹ:
הֵן גְּבִיר שְׁמִתְיו לָךְ (בְּרֵאשִׁית כו, לו). וּמֵהוּ
[הַפְּרוּשׁ שֶׁל] הֵן? אֵלֶּא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: הֵן
לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשְּׁמַיִם וְשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם
(דְּבָרִים יד), הַכֹּל סוּד אֶחָד. [ה"ן] -
[אוֹת] ה', זוֹ אֵימָא עֲלִיוֹנָה [שְׁתַּלּוּיָה
בְּאוֹת ה' רֵאשׁוֹנָה שְׁבִשָּׁם] שְׁמִמְנָה
יּוֹצֵאת רוּחַ זוֹ, הַנְּחַלְקֶת לְשָׁנִים, וְעַל יְדֵי
מִתְחַבְּרִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא וְהַשְּׁכִינָה,
בְּרִצּוֹן אֶחָד וּבְתַשׁוּקָה אֶחָת. וְזֶה סוּד, ג'
פְּשׁוּטָה [ג' סוֹפִית שֶׁל מְלָה - ה"ן],
כְּלָלוֹת זָכַר וּנְקֻבָּה.⁴

וּלְכַל הַי"ד תְּחֻזָּקָה, ה' יַד הַחֻזָּקָה
וְדָא, דָּא אֵמָא עֲלָא דְקִימַת בְּתַקְפָּא
לְחַבְרָא חַבְרָא דָּא בְּדָקָא יָאוּת.
הוּא וְשְׁכִינְתָּו] כְּמוֹ שְׂרָאוּי.

וּלְכַל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, בְּשַׁעָה שְׂאִימָא
עֲלִיוֹנָה מוֹדְמָנַת עַל בְּנֵיה [זְעִיר וְנִקְבִיָּה]
וּמְחַבְּרַת אוֹתָם, מִיַּד כָּל הָעוֹלָמוֹת
מִתְלַבְּשִׁים בְּפַחַד וְעוֹמְדִים לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׁכִינָה בְּאִימָה וְיִרְאָה
בְּרִתָּת וּבִזְעָה. וּבִזְמַן שֶׁחַבּוּר זֶה מְצוּי, כָּל
הָעוֹלָמוֹת עוֹמְדִים בְּרַמְמָה וְדָא, עַל
אוֹתוֹ זְמַן נֹאמֵר: בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהן
(יְחֻזְקָא א, כד), שֶׁלֹּא שׁוֹלְטִים כְּלָל. וְאַחַר
כֵּן, כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁלֵם הַחַבּוּר, נֹאמֵר:
וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב (שָׁם שְׁמִיד), רְצוּת

מֵאֲבִיהִי, דָּאִיהוּ אֲתַתְקַף בְּסִטְר קְדִישָׁא,
מִה דְלָא יָכִיל לְאֲתַדְבָּקָא אַחוּהִי. וְכַד תְּב
עֲשׂו אֲתַמַּר בַּה: הֵן גְּבִיר שְׁמִתְיו לָךְ
(בְּרֵאשִׁית כז, לז). מֵאִי הֵן. אֵלֶּא
כְּדֵאֲמַרְיָנָן: הֵן לֵה' אֱלֹהֶיךָ הַשְּׁמַיִם
וְשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם (דְּבָרִים י, יד) כְּלָא רְזָא
תְּדָא. ה' דָּא אֵמָא עֲלָא דְמִינָה נְפִיק
רוּחָא דָּא, וְאֲתַפְּרֵשׁ בְּתַרְיִן, וּבַה מִתְחַבְּרִין
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּה בְּרַעוּתָא
תְּדָא בְּתִיאֻבְתָּא תְּדָא. וְרְזָא דָּא ג'
פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְדוּו"נ.

וּלְכַל הַיַּד הַחֻזָּקָה. ה' יַד הַחֻזָּקָה
וְדָא, דָּא אֵמָא עֲלָא דְקִימַת בְּתַקְפָּא
לְחַבְרָא חַבְרָא דָּא בְּדָקָא יָאוּת.

וּלְכַל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, דְּבִשְׁעָתָא
דְּאֲזַדְמָנַת אֵמָא עֲלָא הַכִּי עַל בְּנֵיה
וּמְחַבְּרַת לוֹן. מִיַּד כְּלָהוּ עֲלִמִין מִתְלַבְּשִׁין
בְּדַחִילוֹ, וְקִימִין קִמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׁכִינְתָּה בְּאִימָה וְיִרְאָה בְּרִתָּת וּבִזְעָה.
וּבְזְמַנָּא דְחַבְרָא דָּא אֲשַׁתְּכַח, כְּלָהוּ
עֲלִמִין קִימִין בְּלַחִישׁוֹ וְדָא. בַּהֵהוּא
זְמַנָּא כְּתִיב בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהן
(יְחֻזְקָא א, כד) דְלָא שְׁלְטִין כְּלָל. לְבַתֵּר
כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּלִים חַבְרָא, אֲתַמַּר: וְהַחִיּוֹת

4. עי' זחר בהעלותך ח"ג, קנה, ע"א: "ג' פשוטה כללא דדכר ונוקבא"; שם וילך רפה, ע"ב. ע"ע אדיר, עמ' רכח-רלא.

[לְמַעַלָּה] לְקַחַת מֵאוֹתוֹ אֹר עֲלוֹן.⁵ אֲבָל
בֵּין שְׁלֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד בּוֹ יוֹתֵר, מִיָּד
– וְשׁוּב, שְׂבִיבִים לְמִקּוֹמָם.

וְעוֹד, וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב – בְּזִמְנָן
שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוּנוֹ שֶׁל מְקוֹם, אִזּוֹ
רְצוּא – לְקַחַת מִלְמַעַלָּה. וְשׁוּב – לְהִבְיֵא
לְמַטָּה [שְׁפַע]. וְזֶה סוּר: יִלְכוּ מִחִיל אֶל
חִיל (תְּהִלִּים פֶּד, ח) אִזּוֹ: וְקוּי יִהְיֶה יַחְלִיפוּ
כֹּחַ, יַעֲלוּ אֲבָר פְּנִשְׁרִים (ישעיה מ, לא).
מִהוּ יַחְלִיפוּ כֹּחַ? אֵלֶּא בְּחִלּוּפִים [מְדַבֵּר]
וְדַאי, בְּגִלְל [שְׂבִיבֵי יִשְׂרָאֵל] נוֹתְנִים
לְחַיּוֹת זְכוּיֹת שְׁלָהֶם, שְׂבִיבָהּ נוֹטִילִים כֹּחַ
לְעֹלֹת לְמַעַלָּה, וְהֵם [וְהַחֲיוֹת] נוֹתְנִים
לָהֶם כֹּחַ וּבְרֻכּוֹת שְׁלוֹקְחִים מִלְמַעַלָּה
לְהִבְיֵאֵם לְמַטָּה, יַחְלִיפוּ וְדַאי. [וְעַל
הַחֲלוּפִים כְּתוּב]: וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקִיָּם כֹּחַ דְּבַר
(רוֹת ד, ז). גְּאֻלָּה – [דְּהִינּוּ] לְגֹאֹל
לְעַצְמָם הַעֲנִין שְׁזוּכִים לְהִבְיֵא לְעַצְמָם,
[שְׁהוּא] בְּרֻכּוֹת וְכֹחַ. וְזוֹ מְצוּהַ שְׁיִוְרְדַת
כְּשֹׁכֵר לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ: שְׂכַר מְצוּהַ
מְצוּהַ (אֲבוֹת פ"ד, מ"ד). וְעַל הַתְּמוּרָה –
זֶה הַחֲלוּף הַנּוֹפֵר: [וְזֹאת לְפָנִים], זֹאת
– זוֹ הַשְּׂכִינָה שְׁעוֹמְדַת עַל כָּל אֵלֶּה
הַדְּבָרִים לְהַעֲמִידֵם לָהֶם, לְקִיָּם כֹּחַ דְּבַר
וְדַאי. וְהַשְּׂכִינָה, נֶאֱמַר עֲלֶיהָ: הִיְתָה
כְּאֵנוֹת סוֹחֵר מִמְרַחֵק תְּבִיא לְחֻמָּה

רְצוּא וְשׁוּב (שֵׁם שֵׁם, יד) רְצוּא לְנִטְלָא
מִהֵהוּא נִהִירוּ עֲלָאָה. אֲבָל בְּגִין דְּלֹא
יְכַלִּין לְמִיקָם בֵּיה סְגִי, מִיָּד וְשׁוּב, תְּבִין
לְאַתְרֵיהּ.

וְעוֹד, וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב: בְּזִמְנָא
דְּיִשְׂרָאֵל עֲבָדִין רְצוּנוֹ שֶׁל מְקוֹם, כְּדִין
רְצוּא לְנִטְלָא מִלְעֵלָּא. וְשׁוּב לְאַיְתָאָה
לְתַתָּא. וְרָזָא דָּא יִלְכוּ מִחִיל אֶל חִיל
(תְּהִלִּים פֶּד, ח) כְּדִין וְקוּי ה' יַחְלִיפוּ כֹּחַ
יַעֲלוּ אֲבָר פְּנִשְׁרִים (ישעיה מ, לא). מֵאִי
יַחְלִיפוּ כֹּחַ? אֵלֶּא חֲלוּפִין וְדַאי, בְּגִין
דְּיַהֲבִין לְחִיּוֹן זְכוּן דְּלֵהוּן דְּבִהוּ נְטִלִין
חִילָא לְסַלְקָא לְעֵלָּא. וְאֵנוּן יַהֲבִין לְהוּ
חִילָא וּבְרֻכָּאָן דְּנִטְלִין מִלְעֵלָּא לְאַיְתָאָה
לְתַתָּא, יַחְלִיפוּ וְדַאי. וְזֹאת לְפָנִים
בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקִיָּם
כֹּחַ דְּבַר (רוֹת ד, ז). גְּאֻלָּה, לְמַפְרֵק
לְגִרְמָה הֵהוּא מְלָה דְּזוּכִין לְאַיְתָאָה
לְגִרְמָה בְּרֻכָּאָן וְחִילָא. וְדָא מְצוּהַ
דְּנַחֲתַת לְאַגְרָא לְתַתָּא. כְּמָה דָּאת אֲמַר:
שְׂשֹׁכֵר מְצוּהַ מְצוּהַ (אֲבוֹת ד, ב). וְעַל
הַתְּמוּרָה דָּא חֲלוּפָא דְאַתְמַר. זֹאת דָּא
שְׂכִינְתָא קְיַמַת עַל כָּלָהּ אֵלִין מִלִּין
לְאַקְמָא לִין, לְקִיָּם כֹּחַ דְּבַר וְדַאי.
וְשְׂכִינְתָא אֲתַמַּר בֵּיה: הִיְתָה כְּאֵנוֹת
סוֹחֵר מִמְרַחֵק תְּבִיא לְחֻמָּה (משלי לא,

5. עיין פתחי חכמה ודעת, שערי רמח"ל עמ' רנד.

6. זהר האזינו, רצג, ע"ב ת"ז ת"י יט, מ, עא; ת"י כ, נו, ע"א; ת"י סד, צה, ע"ב.

7. זהר בשלח ח"ב, ג, ע"ב; שם אחרי מות ס, ע"א: "ממרחק תביא לחמה - ממרחק, ודאי, מרישא דמוחא ומעילא דרישא. תביא לחמה - על ידא דצדיק".

(משלי לא,ד), שְׂכָד נֹמְלֶת זְכוּת מְלֻמָּה
וּמְבִיאָה אוֹתָן לְמַעְלָה, וְלוֹקַחַת בְּרֻכּוֹת
הַלֶּחֶם שְׁמוּיִן לְמַעְלָה וּמְבִיאָה לְמַטָּה.
לְפִיכָד, וְקוּי יְהוּה יַחְלִיפוּ כַח וְדָאֵי.

יַעֲלוּ אֲבָר בְּנִשְׁרִים - לְמִי יַעֲלוּ? אֵלָא
לְאוֹתָן חַיּוֹת. שְׁבֻמָּן שְׂאִין זְכוּת
בְּיִשְׂרָאֵל, נֹאמֵר בְּהֵם [בַּחַיּוֹת]: בְּעַמְדָם
תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶם. אֲבָל בְּזִמְן שְׂיֵשׁ בְּהֵם
[בְּיִשְׂרָאֵל] זְכוּת: וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב,
כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאֵר. וְאוּ, יַעֲלוּ אֲבָר. מַהוּ
בְּנִשְׁרִים? זֶה סוּד: [מַה שְׁכַתּוּב]: אֵל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ
(יְחֻקָּאֵל אֵיב). לְפִיכָד כָּל אַרְבַּע הַחַיּוֹת,
בְּנִשְׁרִים עוֹלִים. זֶהוּ נִשְׁרָ שֶׁל רַחֲמִים,⁸
שְׁנֹאמֵר בּוּ: כְּנִשְׁרָ יַעֲרִי קִנּוּ [עַל גּוֹזְלוֹי
יִרְחָף] (דְּכָרִים לְבִיא). [וְכֵן פְּתוּב:] וְאִשָּׁא
אֲתַכֶּם עַל כְּנָפֵי נִשְׁרִים (שְׁמוֹת יִמְרָ)
[כְּדִגְמַת הַנִּשְׁרָ הַמְרַחֵם עַל כְּנִיּוֹ]. [וְעוֹד
בְּהַמְשָׁךְ עַל הַחַיּוֹת פְּתוּב:] יִרְצוּ וְלֹא
יִיגְעוּ וְגו' (יִשְׁעִיה שְׁם, שְׁם), רְצוּא וְשׁוּב
וְדָאֵי.

וְעוֹד וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב - בְּזִמְן
שְׂיִשְׂרָאֵל קִמְצִים בְּבֵית הַכְּנַסַּת, וּמַעֲלִים
שִׁירִים לְפָנָי רְבוּנָם בְּכַמָּה נְגוּנִים, אִזּוּ:
וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, בְּאוֹתוֹ נְגוּן עוֹלִים
וְיִוֹרְדִים וְדָאֵי, בְּתִשְׁוֹקָה שֶׁל הַרוּחַ
שְׁחוֹשֵׁק לְהַתְחַבֵּר לְמַעְלָה. עַל אוֹתוֹ זְמַן
כְּתוּב: אֱלֹהִים אֲדַנִּי חִלִּי וַיִּשֶׁם רְגְלִי

(יד) דְּהִכִּי נִטְלַת זְכוּן מְלֻתָא וְאִתִּיאַת
לְהוּ לְעֵלָא. וְנִטְלַת בְּרַכְּאָן נְהֵמָא דְּמִזְוּנָא
מְלַעְלָא וְאִתִּיאַת לְתַתָּא. בְּגִין כְּדָ וְקוּי:
ה' יַחְלִיפוּ כַח וְדָאֵי.

יַעֲלוּ אֲבָר בְּנִשְׁרִים. לְמַאֵן יַעֲלוּ? אֵלָא
לְאִנּוּן חַיּוֹן. דְּבִזְמַנָּא דְּלִית זְכוּתָא
בְּיִשְׂרָאֵל, אֲתַמַּר בְּהוּ בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה
כְּנִפְיָהֶם. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאִית בְּהוּ זְכוּתָא,
וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב כְּמַה דְּאֲתַמַּר. כְּדִין
יַעֲלוּ אֲבָר. מַאי בְּנִשְׁרִים? אֵלָא רְצוּא דְּאֵ
אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ.
בְּגִין כְּדָ כְּלָהוּ ד' חַיּוֹן בְּנִשְׁרִים סְלִקִין.
דְּא נִשְׁרָ בְּרַחֲמֵי. דְּאֲתַמַּר בְּהַ כְּנִשְׁרָ יַעֲרִי
קִנּוּ (דְּכָרִים לְבִיא). וְאִשָּׁא אֲתַכֶּם עַל
כְּנָפֵי נִשְׁרִים (שְׁמוֹת יִט, ד). יִרְצוּ וְלֹא
יִיגְעוּ וְכוּ' (יִשְׁעִיה מ, לא) רְצוּא וְשׁוּב
וְדָאֵי.

וְעוֹד וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב. בְּזִמְנָא
דְּיִשְׂרָאֵל קִמְצִין בְּבֵי כְּנִיִּשְׁתָּא וְסְלִקִין
שִׁירִין קִמְי מְרִיָּהוּ בְּכַמָּה נְגוּנִין. כְּדִין
וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב. בְּהַהוּא נְגוּנִין
סְלִקִין וְנַחְתִּין וְדָאֵי, בְּתִיאֻבְתָּא דְּרוּחָא
דְּתַאִיב לְאֲתַחְבְּרָא לְעֵלָא. בְּהַהוּא זְמַנָּא
כְּתִיב (חִבְקוּק ג, יט) אֱלֹהִים אֲדַנִּי חִלִּי

8. זהר יתרו פ, ע"ב; זהר פנחס ח"ג, רלג, ע"א; שם האזינו רצח, ע"ב; ת"ז ת"ל כ, נה, ע"א: "ורחמי על בנוי, וביה

כְּאַיִלוֹת וְגו' (חֲבֻקִּי ג, ט). שְׁהִנֵּה בְּשַׁעֲהָ
 שְׁהַחֲזִיזוֹת נֹעֵדוֹת לְהַעֲלוֹת שִׁירָה לְפָנֵי
 רְבוֹנִים, שְׁנֵי הַהִי"ם מִתְעוֹרְרִים, ה"א
 עֲלוֹיִנָּה [אִימָא] וְה"א תַּחְתּוֹנָה
 [הַשְּׂכִינָה], שְׁבָהֶם תְּלוּי הַנְּגוּן [שָׁהֶם
 מִצַּד שְׂמָאל - נֹקְבָא]. וְאָז כַּח נְמֻשָּׁד
 מִהֶם [מֵאִימָא וְהַשְּׂכִינָה] לְגַבֵּי [יִשְׂרָאֵל],
 וְבוֹ: יְהו"ה [אֱלֹהִים] אֲרֻנֵי חֵילִי. שְׁהִנֵּה
 אֲז הַנְּגוּן (עֲלִים) [עוֹלָה] בְּכִמְה מִינִים,
 עוֹלָה וְיִוָּרֵד בְּמַתִּיקוֹת הַקּוֹלוֹת בְּסִדּוֹר
 שְׁלָם. וְאָז מִתּוֹךְ אוֹתוֹ נְגוּן מִסְתַּדְרִים
 סְדָרִים לְמַעְלָה, לְהַתְחַבֵּר בְּאֶחָד. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב: וַיֵּשֶׁם רְגְלֵי כְּאַיִלוֹת - אֵלּוּ שְׁתֵּי
 רְגְלִים [נְצַח וְהוֹד], שְׁתֵּן תְּקוּן הַשְּׂכִינָה.¹⁰
 וּבְגִלָּל שְׁבָה [בְּשְׂכִינָה] מִתְחַבְרִים
 [הַרְגְלִים], נֶאֱמָר בָּהֶם: כְּאַיִלוֹת.¹¹ וְעַל
 בְּמוֹתֵי יְדֻרְכֵי (שָׁם, שָׁם) זֶהוּ חֲבוּר שָׁל
 אוֹתוֹ צְדִיק [יְסוּד]. וְהַפֵּל מֵאוֹתוֹ נְגוּן,
 לְפִיכֵד: לְמַנְצַח בְּנִינּוֹתֵי (שָׁם, שָׁם),
 שְׁהַנְּגוּן הוּא בְּהוֹד, בְּזִמְנֵי שְׁנֵצַח מִתְחַבֵּר
 בּוֹ. וּבְאוֹתוֹ חֲבוּר הַפֵּל עוֹלָה לְהַתְחַבֵּר
 זֶה בְּזֶה, נְצַח בְּהוֹד, יְסוּד [צְדִיק] כְּבַת
 זִוְגוֹ [הַשְּׂכִינָה].

וְאַחַר כֵּן, כְּאֲשֶׁר מְגִיעִים יִשְׂרָאֵל
 לְתַפְלָה בְּלַחֲשׁ נֶאֱמָר: וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת

וַיֵּשֶׁם רְגְלֵי כְּאַיִלוֹת וְכו'. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא
 דְּמִזְדַּמְנָן חֵיוֹן לְסַלְקָא שִׁירָתָא קָמֵי
 מְאֲרִיהוֹן, תְּרִין הַהִי"ן אֲתַעְרוּ, ה' עֲלֵאָה
 ה' תַּתְּאָה, דְּבַהוּ תְּלִיא נְגוּנָא. וְכַדִּין
 חֵילָא נְגִיד מְנַהוֹן לְגַבֵּיהוּ, וְכֵה יְהו"ה
 אֲרֻנֵי חֵילֵי. דְּהָא כְּדִין סְלָקִין נְגוּנָא
 בְּכִמְה זִינִין, סְלִיק וְנַחֲתִית בְּכִסִּימוֹ דְּקִלִּין
 בְּסִדּוֹרָא שְׁלָם. וְכַדִּין מְגוֹ הוּא נְגוּנָא
 מִסְתַּדְרִין סְדָרִין לְעֵלָא לְאַתְחַבְרָא בְּחַד
 [אֲצ"ל: כְּחַד]. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב: וַיֵּשֶׁם
 רְגְלֵי כְּאַיִלוֹת, אֵלִין תְּרִין רְגְלִין דְּבַהוּ
 תְּקוּנָא דְשְׂכִינְתָא. וּבְגִין דְּבַהּ מִתְחַבְרָן
 אֲתַמַּר בְּהוּ: כְּאַיִלוֹת. וְעַל בְּמוֹתֵי
 יְדֻרְכֵינֵי, דָּא חֲבוּרָא דְהוּא צְדִיק. וְכֵלָא
 בְּהוּא נְגוּנָא, בְּגִין כֵּן לְמַנְצַח בְּנִינּוֹתֵי
 (שָׁם), דְּנְגוּנָא אִיהוּ בְּהוֹד בְּזִמְנָא דְנְצַח
 אֲתַחַבֵּר בַּהּ. וּבְהוּא חֲבוּרָא כֵלָא סְלִיק
 לְאַתְחַבְרָא דָּא בְּדָא, נְצַח בְּהוֹד, יְסוּד
 כְּבַת זִוְגָה.

לְבַתֵּר כַּד מְטָאן יִשְׂרָאֵל לְצִלוֹתָא בְּלַחֲשׁ,
 אֲתַמַּר וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת בְּנִפְיָהֶם (יחזקאל

כְּנִשְׂר יַעִיר קְנִי"; שָׁם תִּי כַה, עֵא, ע"א: "תֵּלֵת חֵיוֹן אֵינוֹן בְּמִרְכַּבְתָּא, אֲרִיָּה, שׁוֹר, נִשְׂר, וּבְכוּלָּהוּ לִית רַחֲמִים
 כְּנִשְׂרָא". רֵאה ג"כ תְּנַחֲמָא עֵקֶב, פ"ב: "וַיִּבְאוּ נִשְׂר שְׁהוּא רַחֲמֵנִי"; יִלְקוּט שְׁמֻעוֹנֵי פ"כ, רַצַּח; שָׁם מִשְׁלֵי פ"ל
 ס' תַּתְּסַג.

9. שָׁהֶם מִצַּד שְׂמָאל - נֹק', עֵי זֶהר פְּקוּדֵי ח"ב, רַכּוּ, ע"ב, עֵינֵי עֵינֵי ר"ה וּי"כ מִתּוֹךְ הַמְּחֻזָּר עֵמ' 40: "וַצִּירִךְ
 לוֹמַר בְּנִיגוּן, וְהוּא מֵהָאֲרַת אִימָא הַמְּאִירָה לְנוֹקְבָא כְּדִי לְהַעֲלוֹתָהּ", "הַנְּיָגוּן שְׁזַכְרֵנוּ הוּא בְּסוּד שָׁם אַה"ה
 שְׁהוּא מֵאִמָּא". בְּעֵינֵי תִיקוּן הַשְּׂכִינָה בְּנִיגוּן עֵינֵי סוֹף תִּיקוּן יֵג.

10. עֵי ת"ז תִּי נב, פז, ע"א.

11. זֶהר חֲדַשׁ יִתְרוֹ, לט, ע"א.

כְּנִפְיָהֶם (יחזקאל א,ח), לְקַבֵּל אוֹתָהּ [התפלה] מִכְּפִיָּם. וְאִזּוּ: בְּעִמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶן, שֶׁהָרִי הַכֹּל עוֹמֵד בְּלִחַשׁ לִפְנֵי וְלַפְּנִים. וְאִימָא הִיא הַמְּחַבֵּרַת חֲבוּרִים [אלה] כְּרֵאוּי. וְעֲלֶיהָ [כתוב]: וַיֵּשֶׁם רַגְלֵי כְּאֵילוֹת וְגו', זֶהוּ חֲבוּר הַאֵיבָרִים שְׁמוֹת־חֲבָרִים הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא וְהַשְׂכִּינָה, עַל דֶּרֶךְ [שְׁכִינָה]: וַיֵּשֶׁם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ וְעֵינָיו עַל עֵינָיו (מְלָכִים־ב, ד, לד). שְׂאוֹתוֹ יֵלֵךְ [חֲבִקוּק] מִצַּד שֶׁל נִקְבָה הַיְהוָה,¹² וְלִפְיָךְ מַת, וְהוּא [אַלְיָשָׁע] חֲקַק בּוֹ סוּד הַזִּכָּר. בְּמָה? בְּשֵׁם הַקְּדוּשָׁה שֶׁל ע"ב שְׁמוֹת.¹³ וְזֶה סוּד [הַיּוֹצֵא מִפְּסוּקִים] וַיִּסַּע, וַיָּבֵא, וַיִּמְ, ¹⁴ [שֶׁלְשָׁה פְּסוּקִים אֶלּוֹ] כִּנְגַד שֶׁלְשָׁה אַבּוֹת. אִימָא עוֹמֵדַת עֲלֵיהֶם וּמְחַבֵּרַת אוֹתָם לַשְׂכִּינָה. אִזּוּ הַשֵּׁם יוֹצֵא, כָּלֵל ע"ב שְׁמוֹת, וְבוֹ [הַנְּבִיא] הַחִיָּה אוֹתוֹ [נַעַר] וַדַּאי.

וְעַל הַשְׂכִּינָה נֹאמַר: הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחְשָׁפִים כְּמַתִּי עוֹלָם (תהלים קמג, ג). וּבְזִמְנֵן שְׂיָבֹא אֵלֶיהָ הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא עִם הַשְּׁלֵשָׁה אַבּוֹת לְהַתְּחַבֵּר עִמָּה, נֹאמַר בְּה: הַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם וְגו' (ישעיה כו, יט). אִזּוּ, מַחֲיָה מַתִּים בְּרַחֲמִים רַבִּים (ע"פ תְּפִלַּת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה). וְהַכֹּל עַל יְדֵי אִימָא, הַיָּד

א, ח) לְקַבֵּלָהּ לָהּ מִלְּגוֹ. כְּדִין בְּעִמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶם, דְּהָא כְּלָא קָאִים בְּחֻשָׁאֵי לְגוֹ לְגוֹ. וְאִמָּא אִיהִי דְמַחְבֵּרַת חֲבוּרִין כְּדָקָא יָאוּת, וּבְהָ וַיֵּשֶׁם רַגְלֵי כְּאֵילוֹת וְכו', דָּא חֲבוּרָא דְאֵיבָרִין דְמַתְּחַבֵּרֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַשְׂכִּינָתָהּ. כְּגוֹן וַיֵּשֶׁם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ וְעֵינָיו עַל עֵינָיו (מְלָכִים ב, ד, לד). דְּהָהוּא יְנוּקָא מְסֻטְרָא דְנוּקְבָא הִנָּה וּבְגִינֵן כְּךָ מִית, וְאִיהוּ גְלִיף בְּהָ רִזָּא דְדִכּוּרָא. בְּמַאי. אֶלָּא בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא דַע"ב שְׁמָהֵן. וְרִזָּא דָּא וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט אֶלֶין תְּלַת אַבְהוֹן. אִמָּא קְיָמָא עֲלֵיהוּ וּמַחְבֵּרַת לִזְוֵן כְּלָהוּ בְּשְׂכִינָתָא. כְּדִין שְׂמָא נְפִיק כְּלָלָא דַע"ב שְׁמָהֵן, וּבְהָ אַחֲרֵי לָהּ וַדַּאי.

וַשְׂכִּינָתָא אֶתְמַר בְּה: הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחְשָׁפִים כְּמַתִּי עוֹלָם (תהלים קמג, ג). וּבְזִמְנָא דִּינִיתִי לְגַבְהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתֵלַת אַבְהוֹן לְאַתְחַבְרָא בְּה, אֶתְמַר בְּה: הַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם וְכו' (ישעיה כו, יט). כְּדִין מַחֲיָה מַתִּים בְּרַחֲמִים רַבִּים. וְכָלֵל עַל יְדָא דְאִמָּא, הַיָּד הַחֲזָקָה, ה'

12. עי' קנאת ה' צבאות, גנזי רמח"ל, עמ' ק-קא: "ולכן בכח זה [אלהיו] החיה את יונה בן אמתיה בן הצרפתי, שהוא היה שורש מבי' ומת מפני הקלקול הזה. והענין שנסתלקו ממנו אותיות הזכר המחיות אותו, ומת בסוד נוקבא, והוא חזר וחקק האותיות וחיה... ואלישע כמו כן, שקיבל הכח מאלהיו בסוד (מלכים ב, ב, ט) והיהו נא פי שנים ברוחך אלי, החיה את חבקוק בסוד הר"ו, שהוא השם ע"ב שחקק בו, שהוא אותיות הזכר כנ"ל". ע"ע שער הלקוטים, פ' וירא, שנשמט חבקוק היתה מצד זיווג הנשיקין מצד הנקיבה.

13. עי' הקדמת הזהר ח"א, ז, ע"ב.

14. ג' פסוקים בפרשת בשלח יד, יט - כא, ועי' זהר בשלח ח"ב, נב, ע"א; שם, בהר, קט, ע"ב.

החֲזֹקָה, ה' יֵד הַחֲזֹקָה, שְׁבֹה עוֹמְדִים
 בְּלֵם בְּחֹק שְׁלֵם, וְהַסְמְרִין אַחֲרָנִין לֹא
 יִבֹּלִים לָהּ וְדַאי.

יֵד הַחֲזֹקָה, דְּבִה קְיָמִין בְּלָהוּ בְּתַקְפָּא
 שְׁלֵים דְּסַטְרִין אַחֲרָנִין לֹא יְכָלִין לָהּ
 וְדַאי.

וְעוֹד, וְלִכְל הַיָּד הַחֲזֹקָה - זֶה חֲשָׁמַל.
 וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל - כְּמוֹ שֶׁהַעֲמִידוּהָ¹⁵
 [מֵאֵי חֲשָׁמַל?] חַיּוֹת אֵשׁ מִמְלָלוֹת. וְזֶה:

וְעוֹד, וְלִכְל הַיָּד הַחֲזֹקָה, דָּא חֲשָׁמַל.
 וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ
 חַיּוֹת אֵשׁ מִמְלָלוֹת (חַגִּיגָה יג.). וְדַאי

15. חגיגה יג, רע"ב, זהר יתרו ח"ב, פא, סע"ב.